

Derfor elsker vi dette

Det er lite, det er trangt og det er forutsigbart. Men det har sjel.

De gamle små, malte trehusene ønsker oss hjertelig velkommen, skriver Taran Grønlie. Bildet viser bergstaden Røros, som står på UNESCOs verdensarvliste. (Foto: Cornelius Poppe/NTB)

Dette er et debattinnlegg som gir uttrykk for skribentens holdninger og meninger. Du kan sende inn debattinnlegg til debatt@dagsavisen.no.

Av Taran Grønlie, interiørarkitekt

Publisert: 20/09/2022

Sist oppdatert: 20/09/2022

Hvorfor er vi så begeistret for Drøbak sentrum? Gamlebyen i Fredrikstad? Tromsø? Bryggen i Bergen? Bryggen i Tønsberg, som er Norges eldste by? For ikke å snakke om Røros!

Det er lite, det er trangt og det er forutsigbart. Likevel tror jeg svaret er enkelt: Sjelen er ivaretatt. Arkitekturen er stort sett bevart.

De gamle små, malte trehusene ønsker oss hjertelig velkommen. Mange av stedene er preget av kremmere, som fyller sine små butikker med hjerte og gode grunnverdier. Selvsagt skal de leve av det de gjør. Men det lyser ikke av dem at inntjening er det eneste de tenker på.

Tenk hva Tønsberg kunne vunnet av sjel og interesse om ikke så mye i resten av byen var blitt overkjørt av utbyggere og arkitekter med betong på hjernen?

Det er mulig vi lar oss lure. I hvert fall litt. Men der sjelen er ivaretatt, er det lov å lukke øynene. I de trange gatene er vi uansett ikke omgitt av de store, sjelløse kjedene, som styres fra Oslo, eller kanskje Stockholm.

Andre leser også:

Kommentar: Mistet vi kvinnelige toppledere fordi de ville noe mer?

IRRITERT: Interiørarkitekt Taran Grønlie er lei av at folk tror hun jobber med "puter og farger og slik". Hun mener folk bør tenke mer på å få et hjem som fungerer, enn på trender. Foto: Håkon Mosvold Larsen / NTB (Håkon Mosvold Larsen/NTB Tema)

Stemningen i byene jeg nevnte kan gi oss assosiasjoner til byene slik de en gang var. Og derfor reiser nordmenn gjerne dit. For å oppleve stemningen og altså sjelen. Opplevelsen kan langt på vei sidestilles med det vi søker, og finner, på våre elskede feriedestinasjoner.

Vi reiser til små byer i Italia, Hellas og Spania. Vi finner stedets sjel, og det gir oss noe vi må slite for å finne hjemme. Selv storbyene nedover på kontinentet blottlegger sin sjel for oss. De har mange og store bydeler med historisk sus og masser av sjel. Vi reiser til andre land på jakt etter en sjel som sjelden er å finne her hjemme. Det holder faktisk å reise til Stockholm og København.

Hvorfor har vi i Norge, og særlig blant utbyggere og arkitekter, så liten sans og respekt for stedets sjel? Hvorfor må vi jevne Oslo med jorden og alltid bygge nytt? Mens vi lar eldre bygninger forfalle, så vi kan rive dem, adopterer vi alt som er nytt, uten tanke for ivaretagelse.

Hvem eller hva er det vi frykter? Vi bygger for lite boliger, sies det. Boliggetterspørselen er for stor til at vi kan tenke sjel og kvalitet, hevdes det. Men er det argumentet nok i seg selv?

Det må da være lov å si at det ikke er plass til flere sjelløse boligprosjekter. Om vi fortsetter slik, uten å ta hensyn til oss selv, flytter Oslo-sjelen ut for godt.

Og det ønsker vi vel ikke?

Vi aksepterer ellers at noe er utsolgt. Da må vi finne alternativer. Når det er fullt, må du rett og slett vente til det er din tur.

Når sjelen flytter ut for godt, flytter menneskene etter. Dermed kan et fullt Oslo bli et tomt Oslo. Og et tomt Oslo er ikke noe å trakte etter. Så for å bevare steders sjel – genius loci – som sivilarkitekt Christian Norberg-Schulz så fint sa det, må vi utføre flere donorprosjekter i stedet for å rive.

Vi må ta i bruk eksisterende bygg på nye måter. Det kan bli forbud mot å rive eksisterende bygninger i bykjernen. De kan endre bruksformål, men de skal rehabiliteres varsomt.

---

*Når sjelen flytter ut for godt, flytter menneskene etter.
Dermed kan et fullt Oslo bli et tomt Oslo.*

Et annet alternativ er å stille uomtvistelige krav til nybyggene, både offentlige og private. Nemlig at nybygg skal se ut som om de har stått der bestandig. Dette er reguleringskrav på flere av de feriemålene vi elsker å oppsøke.

Og det fungerer.

Klart det er kostbart. Men med god avskrivning og gjennomføring av prosjekter som skal stå i flere hundre år, blir det rimeligere for samfunnet og for miljøet enn at vi nå satser på byggeprosjekter med antatt levetid på 50 år.

Hvor miljøvennlig er egentlig det?

Kanskje ikke norske utbyggere og arkitekter ferierer sørover i Europa? Kanskje har de ikke sans for bygninger som har stått der i hundrer av år? Kanskje har de aldri opplevd hvordan skuldrene senker seg og vi får ro, når vi møter miljøer der sjelen er tatt vare på.

Jeg ønsker virkelig byarkitekten for Oslo hjertelig velkommen, når den stillingen etableres.

Her er det litt av hvert å ta tak i.